

en niet al te zelden ook in Duitschland, waar zij nogal eens in Oost- en West-Pruisen, wat zeldzamer in Posen en Silezië en nog minder vaak Westwaarts, in Thüringen, Hannover of Westfalen werden opgemerkt. Evenzoo plegen zij Polen, Galicië, Hongarije, Zuid-Rusland, Zuid-Siberië en Noord-Turkestan te bezoeken en het is niet onwaarschijnlijk dat deze soort wel in Oost- en West-Pruisen heeft gebroed. Intusschen is het toch een merkwaardig geval, dat dit eerste Nederlandsche exemplaar zoover uit den koers is geraakt en het zou interessant zijn te vernemen, of de levensvoorwaarden ginds in 't Noorden al zoo vroeg in den herfst ($\pm$ eind September) ongunstig waren en tot weggaan noopten. Volgens het up-to-date vogelboek van Witherby (*A practical Handbook of British Birds*) is de Sperweruil in Engeland uiterst zeldzaam en er wordt sedert 1860 slechts van 4 vangsten melding gemaakt, van welke er nog twee dubius zijn.

Het zou mij te ver voeren omtrent levenswijze, nest, gewoonten enz., in bijzonderheden te treden; wie zich daarin verdiepen wil, vindt in Naumann, doch vooral in Brehm (grootte uitgaaf) vele bijzonderheden. In 't kort zij echter nog meegedeeld, dat de waarnemingen van bekende natuurvorschers, als Wallengren, Wheelwright, Collett en Wolley ons leeren, dat de sperweruil in optreden, vlucht, levendigheid en roep zeer aan de valken herinnert. In zijn vaderland ziet men hem als dagroofvogel vaak op den dorren top van een dooden pijnboom zitten om op buit te loeren. (Eigenaardig is het, dat ook het in Veenendaal geschoten voorwerp in een dorren top zat.) Naderende menschen schenkt hij ternauwernood aandacht en houdt ze tot op kleinen afstand uit (eveneens de onze. W.). Geheel anders echter gedraagt hij zich bij 't aanvallen van den buit, tegenover gevederde vijanden of den persoon, die 't nest bedreigt. Nauwelijks een enkele boschvogel is voor hem veilig. Zoo zag Wheelwright, dat deze uil een gaai, zijn gewonen buurman, in de vlucht sloeg en meermalen verraste hij hem bij 't verorberen van een sneeuwhoen, dat wel $2 \times$ zoo zwaar is als hij zelf. Allerlei vogels, lemmingen, bontmuizen als ook insecten vormen zijn voedsel; als een valk stort hij van zijn uitkijkpost op de kleine knagers neer, grijpt ze onfeilbaar en vliegt er mee naar een passende zitplaats. In het nauw gedreven, b.v. vleugellam geschoten, dekt hij zich in den rug en verdedigt zich vertwijfeld tot het uiterste.

Begin Mei, soms ook in April, valt de broedtijd. De soort nestelt in boomholten of nestkasten, die de Laplandsche boeren voor de zaagbekken aan de boomen plegen te hangen, doch neemt ook wel bezit van een oud kraaienhorst. Het legsel bestaat uit 6 à 8 afgeronde, witte eieren, die wat kleiner zijn dan van den boschuil. *Surnia ulula* is zelve ook ongeveer ter grootte van deze soort (lengte 39 à 42 c.m., vleugellengte 23 c.m., staart 16 c.m.) Ten slotte hoop ik, dat het gelukken mag, dit unicum voor een wetenschappelijke collectie te verwerven, want daarin hoort dit zeldzame exemplaar thuis.

Wageningen.

A. B. WIGMAN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN. BOEKAANKONDIGING.

P. H. HAAXMAN JR. *Natuurkundige Vaardigheden*, gehouden voor de leden van de Mij. »Diligentia». 98e Serie 1919-1920. Van Mockum, 's-Gravenhage. f 2.95.

Door verschillende sprekers zijn in 't vorige seizoen te 's-Gravenhage lezingen gehouden en door de bekwame hand van den Heer Haaxman (die van den aanvang af deze verslagen gaf) is een getrouw verslag dezer lezingen gegeven. Als sprekers traden op Prof. Dr. J. P. Kuenen, Dr. G. Holst, Prof. Dr. P. Ehrenfest, *Prof. Dr. A. H. Blauw, Prof. Dr. A. A. Nijland, *Dr. F. A. Steensma, *Dr. A. Schierbeek, *Prof. Dr. van Iterson, Prof. Dr. van Itallie, Prof. Dr. W. Reinders, Prof. Dr. R. Josselin de Jong, *Prof. Dr. J. H. H. Abersson. Tevens gaf *Dr. G. J. de Groot een cursus: De Zintuigen in het Dierenrijk. Waar alle met een * gemerkte sprekers natuurhistorische onderwerpen behandelden, kondigen wij hier het boekje aan, in de hoop, dat vele lezers het zich zullen aanschaffen.

S.